

grasslife

Kā atjaunot vai ierīkot sugām bagātu pļavu un kā to pareizi kopt

Baiba Strazdiņa
Latvijas Dabas fonds

GrassLIFE LIFE16NAT/LV/262 Zālāju atjaunošana un to dažādas izmantošanas veicināšana.
2019.gada 11.septembris, Sigulda

Kā iegūt sugām bagātu pļavu?

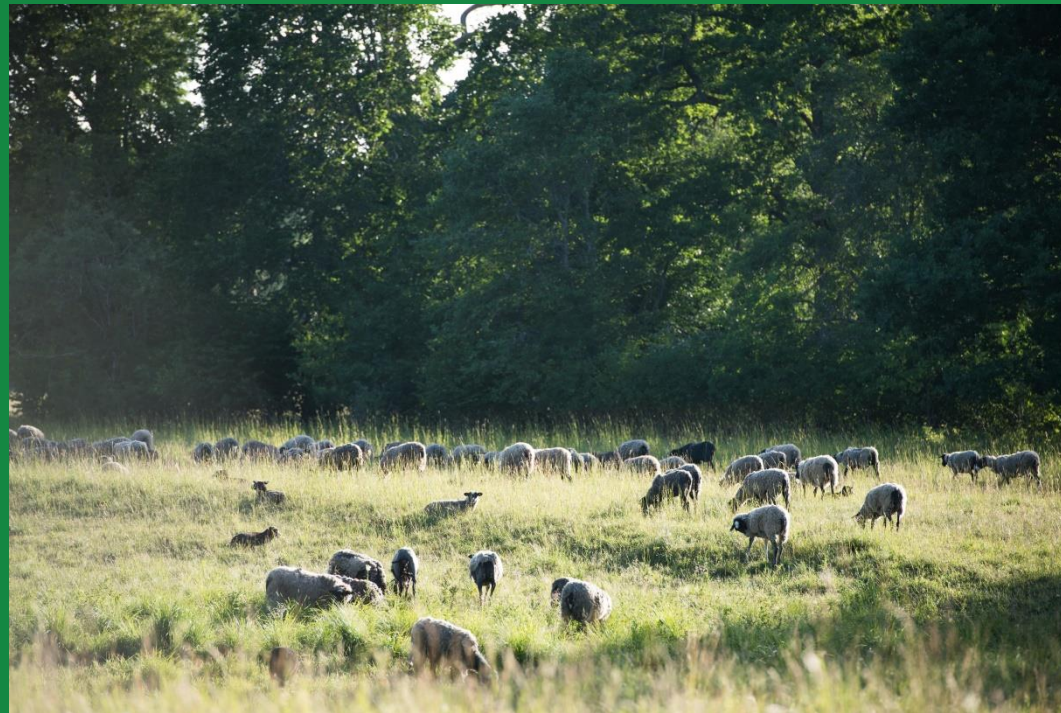
Lielbritānijas piemēri:

70-90 gadi, ganība

100 gadi, pļava

30-40 gadi

Kā pareizi apsaimniekot sugām bagātu pļavu?

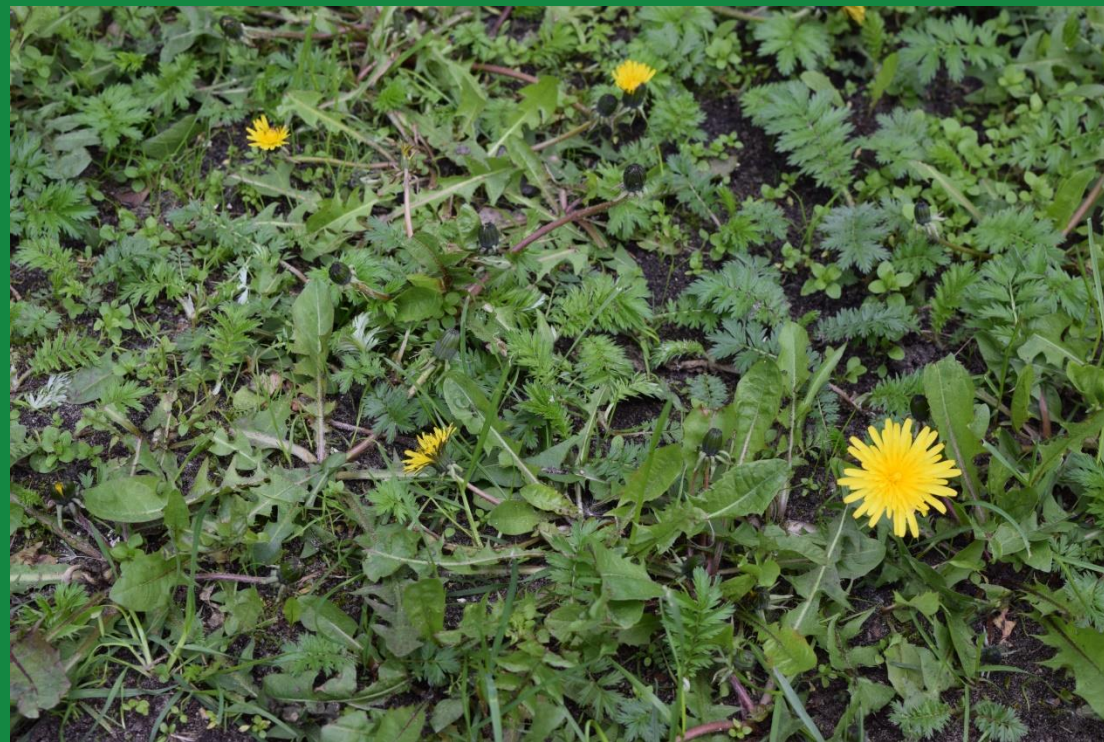

Kā atjaunot pārganītu zālāju?

- Mazināt intensitāti
- Atpūtināt – pāris gadus neganīt, pļaut
- Apkarot ekspansīvās sugas

Ganību struktūra

Ilgstoši pārganīts zālājs

Kā atjaunot ilgstoši smalcinātu vai vēli pļautu zālāju?

- Mazināt kūlu
- pļaut vismaz 2x un novākt, neļaut izziedēt ekspansīvajām sugām
- noganīt vasaras sākumā
- noganīt atālu
- sēt zvaguli

Nīderlandē, 40 gadus veicot vēlo pļaušanu, sugām bagāta pļava tika pārvēsta par monodominantu plūksnainās īskājes audzi.

Nīderlandē, 5 gadus smalcinot jūnijā un septembrī, zāles ražība pieauga no 6 t/ha līdz 11 t/ha, kas atbilst intensīvi mēslojamam zālājam

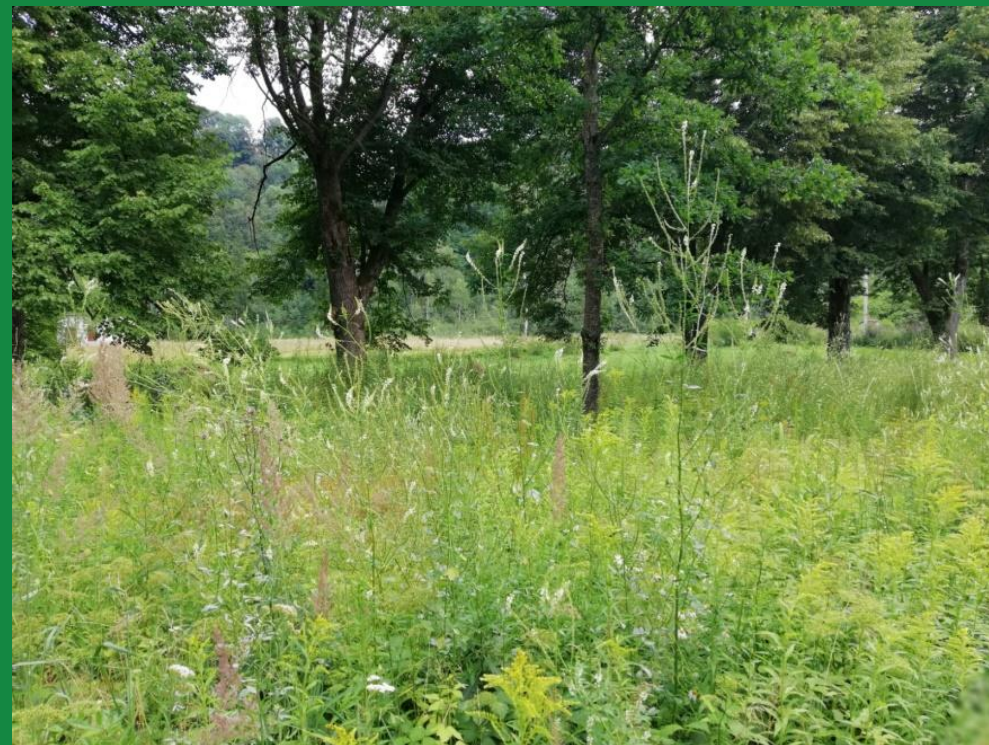
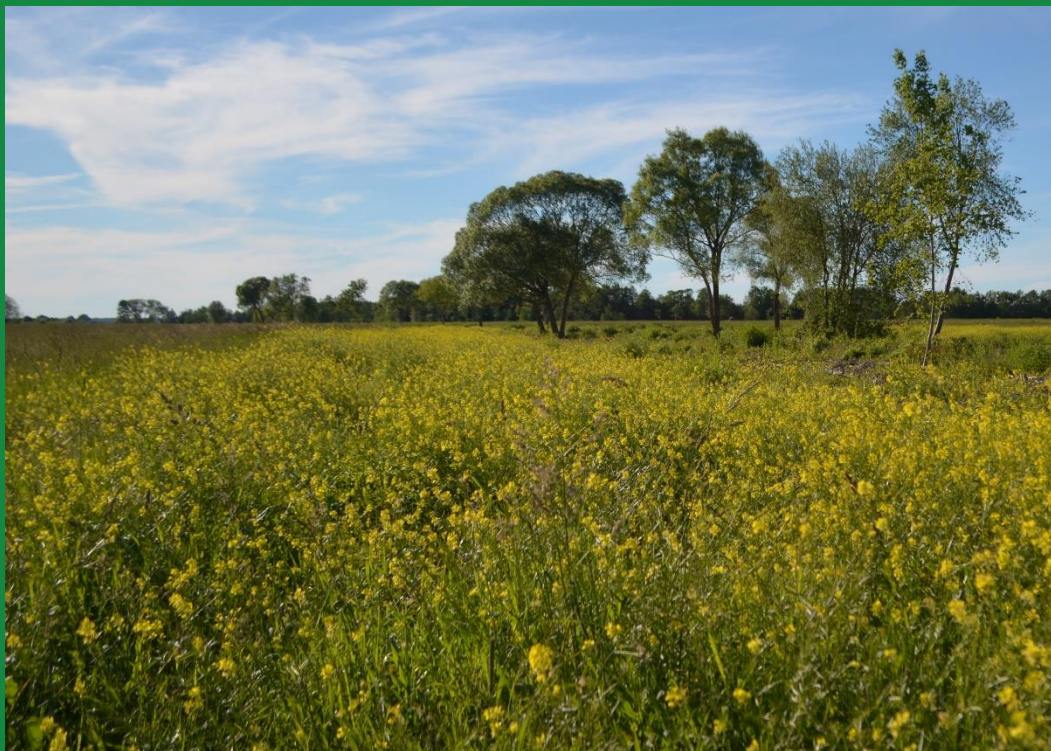
Kā atjaunot aizaugušu sugām bagātu zālāju?

- Izganīt
- Izcirst kokus un krūmus
 - 10% saglabāt, saudzējot bagātīgi ziedošos
- Likvidēt saknes, nolīdzināt
 - Frēzēšana, celmu raušana un līdzināšana, diskošana
- Ierobežot atvases
 - Intensīva noganīšana, izplaušana un novākšana, smalcināšana

Kā atjaunot aizaugušu sugām bagātu pļavu?

- Appļaut nezāles un nevēlamās sugas
 - Neļaujot tām izsēt sēklas
- Izklāt sugām bagātu zāli, ja nepieciešams
- Atsākt regulāru pļaušanu vai ganīšanu
 - Pirmos gadus nopļaujot un novācot vismaz 2x

Kā ierobežot nevēlamās augu sugas?

Meža suņuburkšķis

- Agra noganīšana (aprīļa beigās) un appļaušana (pirms atkārtotas ziedēšanas)
- Intensīva pļaušana ar novākšanu, ziedēšanas sākumā (pirmā pļaušana jau maija beigās)

Kanādas zeltgalvīte

- Izravēšana
- Pļaušana un novākšana vismaz 2x (pirms ziedēšanas)
- Noklāšana ar melno plēvi

Kā ierobežot nevēlamās augu sugas?

Slotiņu ciesa (gara asa zāle)

- Intensīva pļaušana un novākšana (vismaz 2x gadā)
- Izmīnāšana (lopu barošanas, dzirdināšanas vietas)
- Zvaguļu sēšana, ja novākta kūla
- Augsnes virskārtas noņemšana, dziļaršana

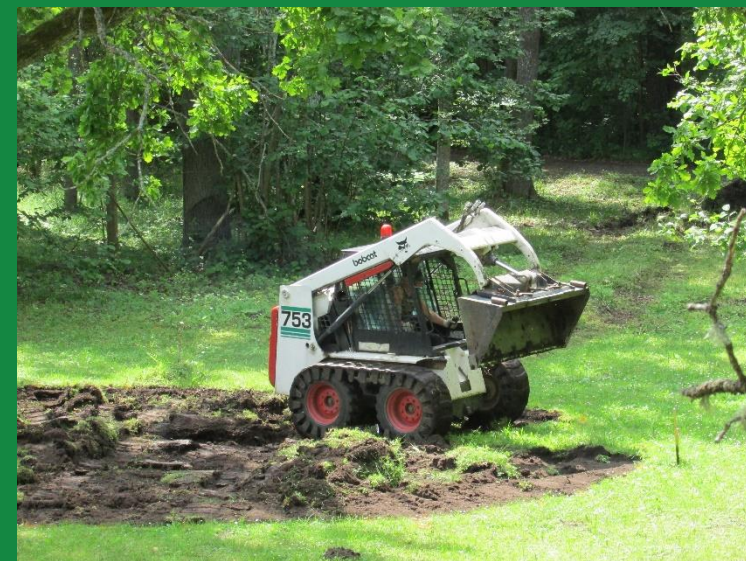
Blīvā skābene

- Intensīva pļaušana un novākšana (2-3x, īsi pirms izziedēšanas)
- Agra noganīšana
- Saknes izduršana
- Kaļķošana

Kā mazināt augsnes auglību?

- Pļaut un novākt 2-3x sezonā vai intensīvi noganīt
- Noņemt velēnu
- Veikt dziļaršanu
- Iesēt un novākt graudaugus (auzas, rudzus) vai viengadīgo aireni

Ja dabiska zālāja pazīmes ir jau pirms atjaunošanas uzsākšanas, tad pirmās sekmes pēc 5 -10 gadiem, retāk jau pēc 2-3 gadiem
Ja augsnes auglība liela un dabiskās sugas nav saglabājušās, tad pilnībā biotops var izveidoties pēc 20-50 gadiem.

Kā uzlabot sugu daudzveidību?

Kā zāli pārvērst par pļavu?

- Atstāt nenopļautus sēklu ienākšanās laukumus*
- Ierobežot ekspansīvās sugas un nezāles
- Atsegt augsni, kur sēklām iesēties
 - Ganīšana, ecēšana, atvērumu veidošana
- Piesēt dabiska zālāja sēklas
 - Atsevišķos laukumos, slejās
- Mazināt augsnes auglību

**10.03.2005. MK not. Nr. 126. 0.1 ha/1ha, nepieklaujas lauka malai, nav kūlas, nav atvašu*

Kur nopirkt dabiska zālāja sēklas?

grasslife

Kā izvēlēties pareizo sēklu maisījumu? Vai var izmantot ārzemju sēklas?

Kad izsēt sugām bagāta zālāja sēklas?

- **Sēklas vai sēklu sienu** – vasaras beigās–rudē (augsts, septembra sākums)
- **Sēklu zāli** – tūlīt pēc ievākšanas (lietainā ievākšanas dienā)
~jūlija vidus-augusta sākums vai vairākas reizes sezonā
- **Palienēs** – pavasarī, lai sēklas neaiznes pali

- Pēc ecēšanas
- Pēc frēzēšanas
- Pēc velēnas noņemšanas
- Pēc intensīvas noganīšanas

Kā izsēt sēklas un izklāt sugām bagātu zāli vai sienu?

Kā apsaimniekot pēc izklāšanas?

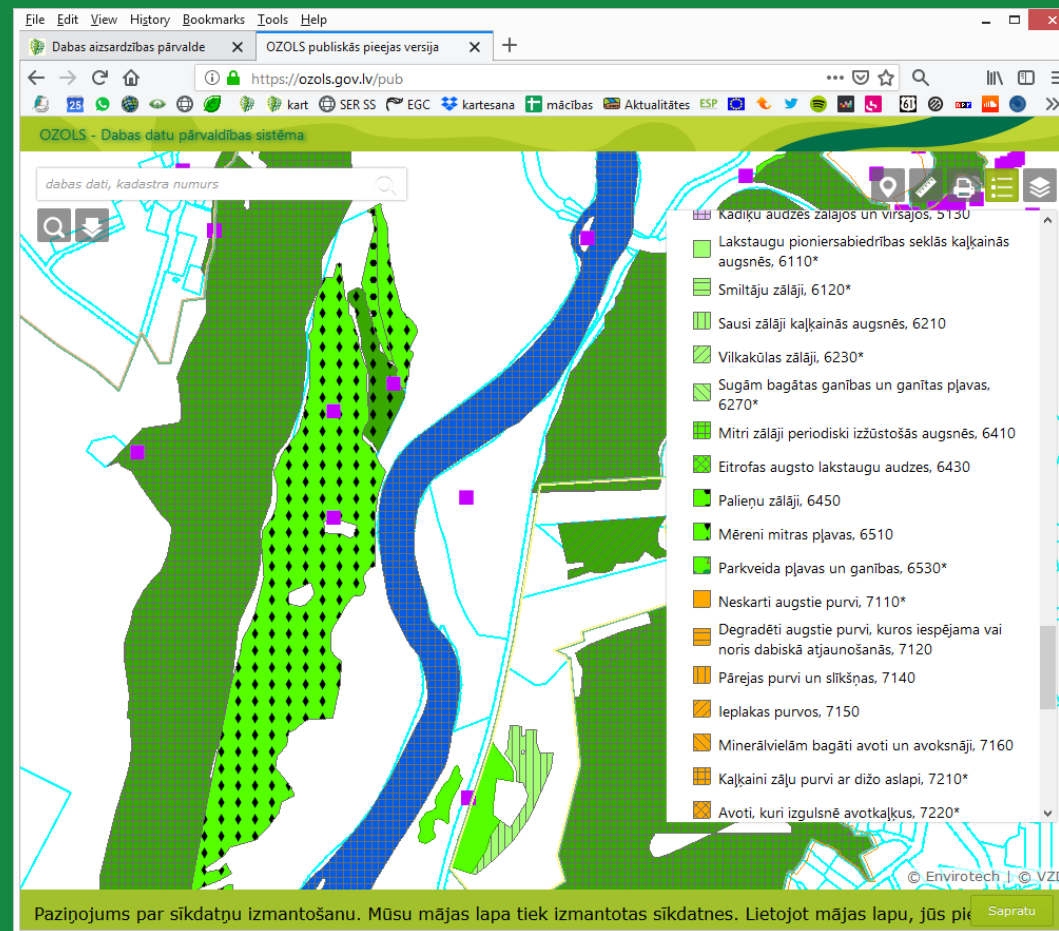
- Pievelt, ielaist ganību dzīvniekus
- Ja nepieciešams – applaut nezāles
- Pirmajos gados – pļaut pēc sēklu izsējas; nenoganīt, lai neizbradātu nenostabilizējošos velēnu

Kāpēc nav rezultāti?

- Sēklu **donorvieta** ekoloģiski **atšķirīga** no atjaunojamās vietas
- **Nezāles** (ja apstrādātā zemē) – pirmos trīs gadus jāseko sētajām vietām līdz.
- Pārāk augsta **augšnes auglība** – starpsugu konkurence

Kur atrast «donorplavu»?

<http://ozols.daba.gov.lv/pub/Life/>

Vai nepieciešama uzāršana, frēzēšana u.tml. vai varbūt ir iespējams pamazām esošo pārveidot vēlamā plavā?

plauj 1 x sezonā ar novākšanu

plauj 2 x sezonā ar novākšanu

plauj 1 x sezonā ar novākšanu un atālā nogana

intensīvi regulēti nogana

noņem velēnu, iesēj dabiska zālāja sēklas, plauj
1 x sezonā ar novākšanu, atālā nogana

Ko darīt ar kūlu?

- Agra, intensīva noganīšana
- Nogrābšana
- Ecēšana
- Diskošana
- Viegla frēzēšana
- Agra un saskaņota kontrolētā dedzināšana*

* vietās, kur tā ir atļauta, saskaņot ar glābšanas dienestiem

Ko darīt ar kurmju un meža cūku rakumiem?

- Ecēšana, šļūkšana
- Pievelšana
- Diskošana
- Frēzēšana

Kā kopt ciņainu, grīšļu pārņemtu palienes pļavu?

- agra noganīšana
- viegla frēzēšana/smalcināšana
- šķīvošana, diskošana

Kā ierobežot sūnas?

- Nogrābšana
- Kaļķošana
- Ecēšana agri pavasarī, kad zeme tikai daļēji atkususi
 - arī kurmju rakumu, mēslu čupu un palu sanesu līdzināšanai
- Dabiska zālāja sugu izkliede
- Dzīvnieku ielaišana vai pievelšana

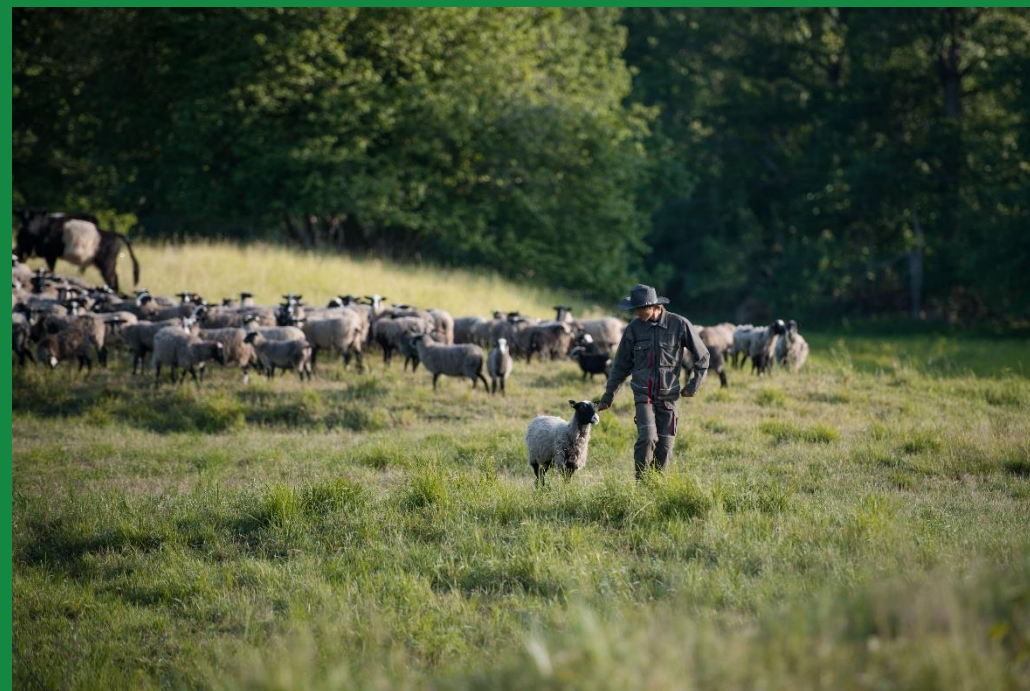

Kā izveidot sugām bagātu mauriņu pie mājas, ceļmalā vai pilsētas parkā?

- Atstāt nepļautus laukumus
- Atsegt augsni un izsēt dabiska zālāja sēklas

Kā veidot bioloģiski daudzveidīgas pļavas, ja nav ne lopu, ne traktora?

Kā pašvaldības var iesaistīties dabisko pļavu atjaunošanā?

PALDIES, PAR UZMANĪBU un veiksmi atjaunošanas darbos!

www.grasslife.lv

Baiba Strazdiņa
baiba.strazdina@ldf.lv

GrassLIFE LIFE16NAT/LV/262 Zālāju atjaunošana un to dažādas izmantošanas veicināšana.

